

Maatilan talous ja kirjanpidon perusteet

Annemari Viitamäki

Talousasiantuntija

ProAgria Länsi-Suomi ry

Annemari Viitamäki

Talousasiantuntija

Työnkuvaan kuuluvat maatilojen talouden suunnittelu, erilaiset laskelmat, sukupolvenvaihdossuunnittelu, kirjanpito, veroilmoitusten täyttö ja palkanlaskenta.

Toimin pääsääntöiseste Pohjois-Satakunnan alueella, mutta tarvittaessa liikun laajemmallakin alueella sekä paljon pystytään tekemään etänä.

Kylä-Karviantie 30A, Karvia

0500 190180

annemari.viitamaki@proagria.fi

#onnistummeyhdessä

KOULUTUKSEN TAVOITTEET

Koulutuksen tavoitteet

1. Ymmärtää maatalouden kirjanpidon perusteet ja tavoitteet:

- Miksi kirjanpitoa tehdään?
- Hahmottaa, miten raha, kirjanpito, verotus ja ALV liittyvät toisiinsa
- Osaa lukea maatalouden tulosta yksinkertaisella tasolla

Tavoite:
Kirjanpito ei ole
vain pakollinen
paha, vaan
hallittava
kokonaisuus.

Koulutuksen tavoitteet

2. Tunnistaa, mikä on maatalouden verotettavaa tuloa

- tietää, mitä kaikkea huomioidaan maatalouden tuloihin
- ymmärtää tukien roolin verotuksessa
- osaa erottaa maatalouden tulot muista tuloista

3. Tietää, mitkä menot kuuluvat maatalouteen – ja mitkä eivät

- osaa tunnistaa vähennyskelpoiset maatalouden menot
- ymmärtää yksityistalouden ja maatalouden rajan
- hahmottaa investointien ja juoksevien kulujen ero

4. Ymmärtää keskeiset “kompastuskivet” jo etukäteen

- tietää, miksi lainanlyhennykset eivät ole kuluja tuloslaskelmassa
- ymmärtää, miksi kassavirta ja tulos eivät ole sama asia
- osaa varautua ALV:n maksamiseen ennen palautusta

Koulutuksen tavoitteet

5. Saa perusvalmiudet kirjanpidon hoitamiseen

- ymmärtää, mitä kirjanpito käytännössä sisältää
- tietää, mitä kirjanpito-ohjelmalta kannattaa vaatia
- osaa arvioida, tekeekö kirjanpidon itse vai ulkoistaako sen

6. Osaa hoitaa tositteet ja kuittien arkistoinnin oikein

- tietää, mitä laki vaatii kuittien säilyttämiseltä
- ymmärtää sähköisen arkistoinnin mahdollisuudet
- saa vinkkejä arjen sujuvoittamiseen

7. Ymmärtää maatalouden verotuksen ja ALV:n perusrakenteen

- hahmottaa, miten maatalouden tulos verotetaan
- ymmärtää tulonjaon periaatteet
- tuntee ALV-kaudet, verokannat ja palautusten aikataulut

Miksi kirjanpitoa tehdään?

Se ei ole vain viranomaisia varten, vaan tärkeä työkalu talouden tarkastelussa, investointien suunnittelemisessa ja yrityksen johtamisessa.

Tietoa kirjanpidosta vaaditaan nykyään monessa asiassa, esimerkiksi rahoitusneuvotteluissa ja investointien suunnittelussa

Yrittäjälle itselle tärkeä työkalu tulojen ja menojen seurantaan. Hyvin tehty kirjanpito mahdollistaa vuosien vertailun ja auttaa hahmottamaan, missä voisi tehdä toisin.

MITÄ OVAT MAATALOUDEN TULOT?

Maataloustoiminta

Verohallinnon määritelmä maataloustoiminnasta:

”Maataloudella tarkoitetaan varsinaista maataloutta sekä sellaista erikoismaataloutta taikka maa- tai metsätalouteen liittyvää muuta toimintaa, jota ei ole pidettävä eri liikkeenä (MVL 2 §). Varsinaista maataloutta ei ole määritelty laissa. Verotuksessa maatalouden harjoittamisena pidetään maataloustuotteiden tuottamista myyntiin vakaassa tulonhankkimistarkoituksessa. Maataloutta voidaan harjoittaa vain maatilalla.”

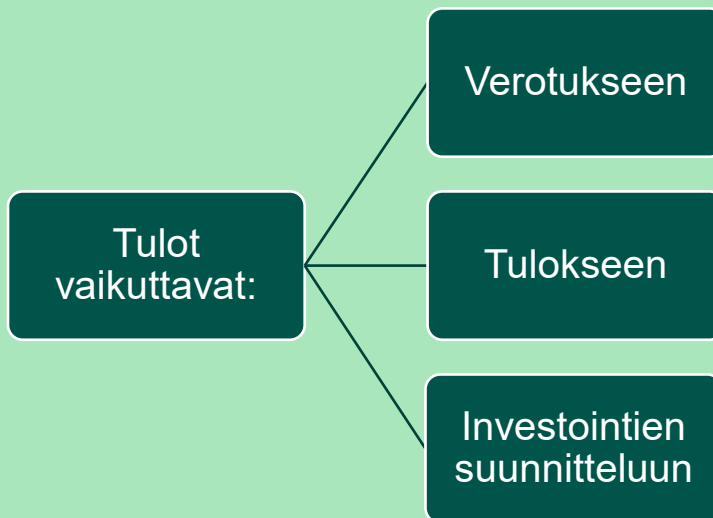
Lähde: Yritystoiminta, tulonhankkimistoiminta ja harrastustoiminta henkilöverotuksessa. Verohallinnon syventävä vero-ohje

Maatalouden tulot

Maatalouden verotettavaa tuloa ovat kaikki maatalouteen liittyvästä toiminnasta rahana tai rahanarvoisena etuutena saadut tulot (MVL 4 §).

MAATALOUDEN TULO = MAATALOUSTOIMINNASTA SAATU TULO

Maatalouden tuloja kannattaa pohtia siltä kannalta, mistä raha kertyy ja mihin toimintaan se liittyy.

Maatalouden tulot

Verotettavia tuloeriä ovat:

- Myynnit
- Tuet
- Korvaukset
- Muut maatalouteen liittyvät suoritukset

Maatalouden tulot

Selkeät maatalouden tulot ovat maatilalta saatuja suorituksia myynnistä

- Maitotilitykset
- Teurastilitykset
- Viljatilitykset
- Rehunmyynti

Maataloustuet ovat myös verotettavaa tuloa ja lasketaan osaksi liikevaihtoa. Tuki on tuloa, vaikka se ei liity suoraan myyntiin.

- EU-tuet
- Kansalliset tuet
- Ympäristö- ja eläintuet

Muut maatalouteen liittyvät tulot

Vahingonkorvaukset

- Vakuutus- ja vahingonkorvaukset, esimerkiksi sadon menetys

Maatalouteen liittyvät vuokratulot

- Koneista- ja kalustosta
- Rakennuksista
- Huom! EI PELTO!

Mikä tulo ei ole maatalouden tuloa?

Maatalouden tuloa eivät ole:

- Palkkatulot
- Eläkkeet
- Yksityistalouden tulot
- Lainan nosto
- Yksityissijoitukset

Kaikki tilille tuleva raha ei ole automaattisesti maatalouden tuloa.

Tästä syystä suosittelen ehdottomasti erillisiä pankkitilejä maatalouteen ja yksityistalouteen!

Maatalouden tulo

Tulolaji	Kyllä	Ei
Viljantilitys	X	
Maitotilitys	X	
Ympäristökorvaus	X	
Palkkatulo Yrityksestä X		X
Eläketulo		X

Ratkaisevaa on, että tulo liittyy suoraan maataloustoimintaan!

MITÄ OVAT MAATALOUDEN MENOT?

Maatalouden menot

Maatalouden tulosta vähennyskelpoisia ovat tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot (MVL 4 §), esimerkiksi ostot, palkkamenot ja poistot.

Verovelvollisella on oikeus vähentää tuloistaan niiden hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot (luonnolliset vähennykset, TVL 29 § 1 momentti). Menojen vähennyskelpoisuus on tarvittaessa perusteltava luotettavalla selvityksellä.

**Lait määrittävät
meille mitä
menoja voimme
vähentää
maatalouden
kirjanpidossa.**

Maatalouden menot

MAATALOUDEN MENO = MAATALOUSTOIMINNASTA AIHEUTAVA KUSTANNUS

Menot vaikuttavat:

- Maatalouden tulokseen
- Verotukseen
- Kassavirtaan

Pohdi: Mihin toimintaan kulut liittyvät ja miksi ne ovat syntyneet?

Maatalouden menot

Maatalouden menoja ovat kaikki maataloustoimintaan liittyvät kustannukset, jotka ovat syntyneet tulon hankkimiseksi tai sen säilyttämiseksi.

- Tarvikkeet
- Palvelut
- Käyttömenot
- Osa investoinneista (poistoina)

Maatalouden menot

SUORAT OSTOT

- Rehut ja siemenet
- Kasvinsuojeluaineet
- Lannoitteet
- Polttoaineet
- Varaosat
- Tarvikkeet

MUITA KULUJA

- Sähkö
- Vesi
- Jätehuolto
- Vuokramenot
- Palkat ja sivukulut
- Vakuutusmaksut
- Tiemaksut
- Puhelin, netti ym.
- Toimistotarvikkeet
- Lehdet ja jäsenmaksut

PALVELUT

- Eläinlääkäri
- Siemennys
- Neuvonta
- Kirjanpito
- Ostetut urakoinnit

Investoinnit

Maatilan isoja investointeja ei kirjanpitoon merkitä suoraksi kuluksi, vaan lisätään maatilan omaisuuteen, josta tehdään poistoja ja poistot ovat taas kulua kirjanpidossa.

Investoinnit voivat kohdistua:

- Koneisiin ja muuhun kalustoon
- Rakennuksiin
- Salaojiin, siltoihin ja asfaltointiin

Suoraksi kuluksi voidaan kuitenkin merkitä pienkalusto, jonka käyttöikä on 3v tai hankintahinta enintään 1 200€.

Mitkä eivät ole maatalouden menoja?

Kaikkea ei voi kirjata maatalouden menoksi, vaikka ne olisi maatalouden tililtä maksettu.

Maatalouden menoja eivät ole:

- Yksityistalouden ruokaostokset
- Henkilökohtaiset vaatteet
- Perheen vapaa-ajan kulut
- Yksityiskäyttöön tulevat hankinnat

Huom!

Ruokakuluja voidaan vähentää esimerkiksi sesonkiaikana ulkopuolisille henkilöille tarjotuista aterioista.

Lainanlyhennykset ja korkomenot

Lainanlyhennykset eivät ole maatalouden menoja kirjanpidossa!

Laina on nostettu, jotta on voitu tehdä ostoja tai isompia investointeja. Ostot voidaan vähentää suorana kuluna ja investoinnit vähennetään poistoina.

Lainanlyhennys vain pienentää lainan pääomasaldoa.

Lainanlyhennyksen yhteydessä maksettava korko ON maatalouden meno!

Lainanlyhennys = rahan siirto, EI kulu

Lainan korko = Maatalouden meno

Maatalouden menot

Menolaji	Kyllä	Ei
Rehulasku	X	
Työntekijän palkka	X	
Lomamatka		X
Traktorin huolto	X	
Lainan lyhennys		X

Ratkaisevaa on, että meno liittyy suoraan maataloustulon hankintaan!

MAATALOUDEN SIVUANSIOTOIMINTA

Maatalouden sivuansiotoiminta

Maatalouden liitännäiselinkeinoksi katsotaan sellainen maatalouden ohessa harjoitettava tulohankkimistoiminta, jossa käytetään hyväksi tilan luontaisia edellytyksiä, esimerkiksi jalostetaan tai myydään oman tilan tuotteita tai hyödynnetään maatalousrakennuksia tai –koneita. Metsätalouden sivutulot verotetaan maatalouden tuloina silloinkin, kun varsinaista maataloutta ei ole.

Jos liitännäiselinkeinona aloitettu toiminta laajenee ja muodostuu maataloudesta erilliseksi liikkeeksi, sen tulo lasketaan EVL:n mukaan. Silloin toiminnan tulot ja menot on erotettava maatalouden tuloista ja menoista elinkeinotoiminnan kirjanpitoon.

Selkeää rajaa tai ohjetta ei ole, mutta hyvänä lähtökohtana voi pitää sitä, että sivuansiotoiminnan liikevaihto on pienempi, kuin maatalouden ja näin ollen maatalous on päätoiminen tulonlähde.

Maatalouden sivuansiotoiminta

Maatalouden liitännäiselinkeinoja voivat olla esimerkiksi

- maa- tai metsätalouskoneurakointi
- maatilamatkailu
- kotileipomotoiminta (edellyttäen, että käytetään pääosin omaa viljaa)
- omien tuotteiden jatkojalostus
- ratsastuspalvelut.

Liitännäiselinkeinon tulot ja menot käsitellään maatalouden tulojen ja menojen yhteydessä maatalouden muistiinpanoissa.

TUOSLASKELMAN TULKINTAA

TULOT TULOSLASKELMALLA

Vieressä tuloista kuvakaappaus kuvitteellisesta tuloslaskelmasta.

Tulot myynneistä, tässä tapauksessa viljasta

Metsän myynnin tulot

Tulot sivuansiotoinnasta (koneurakointi)

Ruokaviraston maksamat tuet

Muut tuotot (kaluston vuokratulo)

Tuloslaskelma		
Tiliniemi	1.1.2026 - 31.12.2026	1.1.2025 - 31.12.2025
KOKONAISTUOTTO		
MAATALOUDEN TULOT		
KASVINVLJELYN TULOT		
KAURA	25 000,00	24 000,00
VEHNÄ	35000,00	30 000,00
KASVINVLJELYN TULOT	60000,00	54 000,00
MAATALOUDEN TULOT	60000,00	54 000,00
METSÄTALOUDEN TULOT		
METSÄTALOUDEN TULOT	5000,00	5 000,00
METSÄTALOUDEN TULOT	5000,00	5 000,00
MUUN YRITYSTOIMINNAN TULOT		
MUUN YRITYSTOIMINNAN MYYNTITULOT		
TULOT KONEURAKOINNISTA	4500,00	8 000,00
MUUN YRITYSTOIMINNAN MYYNTITULOT	4500,00	8 000,00
MUUN YRITYSTOIMINNAN TULOT	4500,00	8 000,00
AVUSTUKSET JA TUET		
MAATALOUDEN TUET		
EU-KASVITUET	25000,00	25 000,00
MUUT MAATALOUDEN TUET	5000,00	5 000,00
MAATALOUDEN TUET	30000,00	30 000,00
AVUSTUKSET JA TUET	30000,00	30 000,00
LIKEVAIHTO	99500,00	97 000,00
LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT		
MAATALOUDEN LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT		
MAATALOUDEN KONEVUOKRATULOT	5500,00	3 500,00
MAATALOUDEN LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	5500,00	3 500,00
LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	5500,00	3 500,00
KOKONAISTUOTTO	105000,00	100 500,00

MUUTTUVAT KULUT TULOSLASKELMALLA

	MUUTTUVAT KULUT		
	MAATALOUDEN AINE- JA TARVIKEKULUT		
	KASVINVIJELYN AINE- JA TARVIKEKULUT		
	MAATALOUDEN LANNOITTEET JA KALKKI	-10 000,00	-10 000,00
	MAATALOUDEN SIEMENET	-5 000,00	-5 000,00
	MAATALOUDEN KASVINSUOJELU	-2 500,00	-2 000,00
	SADONKÄSITTELY JA PAKKAUSMATERIAALI	-1 000,00	-1 000,00
	KASVINVIJELYN AINE- JA TARVIKEKULUT	-18 500,00	-18 000,00
	MAATALOUDEN MUUT AINE- JA TARVIKEKULUT		
	MAATALOUDEN POLTTOÖLJY	-9 000,00	-8 500,00
	MAATALOUDEN DIESELÖLJY JA BENSIINI	-500,00	-500,00
	MAATALOUDEN MUUT AINEET JA TARVIKKEET	-1 200,00	-1 000,00
	MAATALOUDEN MUUT AINE- JA TARVIKEKULUT	-6 700,00	-5 500,00
	MAATALOUDEN AINE- JA TARVIKEKULUT	-54 400,00	-51 500,00
	ULKOPUOLISET PALVELUT		
	MAATALOUDEN ULKOPUOLISET PALVELUT		
	MAATALOUDEN MUUT ULKOPUOLISET	-7 000,00	-6 500,00
	MAATALOUDEN ULKOPUOLISET PALVELUT	-7 000,00	-6 500,00
	ULKOPUOLISET PALVELUT	-7 000,00	-6 500,00
	MAATALOUDEN MUUTTUVAT HENKILÖSTÖKULUT		
	MAATALOUDEN MUUTTUVAT	-1 200,00	-1 200,00
	MAATALOUDEN MUUTTUVAT HENKILÖSTÖKULUT	-1 200,00	-1 200,00
	MAATALOUDEN MUUT MUUTTUVAT KULUT		
	MAATALOUDEN KONEVUOKRAMENOT	-100,00	-90,00
	MAATALOUDEN SÄHKÖMENOT	-2 300,00	-2 200,00
	MAATALOUDEN VESI- JA JÄTEVESIMAKSUT	-500	-500,00
	MAATALOUDEN JÄTEHUOLTOMAKSUT	-200,00	-230,00
	MAATALOUDEN MUUT MUUTTUVAT KULUT	-600,00	-500,00
	MAATALOUDEN MUUT MUUTTUVAT KULUT	-3 700,00	-3 520,00
	MUUTTUVAT KULUT	-66 300,00	-62 720,00
	MYYNTIKATE	38 700,00	37 780,00

Suorat kulut tulonlähteeseen

Ostetut palvelut ulkopuolelta

Palkkakulut

Käyttömenoja

KIINTEÄT KULUT JA POISTOT TULOSLASKELMALLA

Maatalouden kiinteät kulut	KIINTEÄT KULUT		
	MAATALOUDEN KIINTEÄT KULUT		
	MAATALOUDEN KIINTEÄT VUOKRAKULUT	-3 000,00	-3 000,00
	MAATALOUSKONEIDEN KUNNOSSAPITOKULUT	-9 000,00	-7 000,00
	MAATALOUDEN PIENKALUSTO	-600,00	-1 200,00
	MAATALOUDEN KIINTEISTÖJEN	-800,00	-900,00
	MAATALOUDEN VAKUUTUSMAKSUT	-2 300,00	-2 200,00
	MAATALOUDEN JULKISET MAKSUT	-1 000,00	-1 000,00
	MAATALOUDEN MUUT KIINTEÄT KULUT	-300,00	-250,00
		-17 000,00	-15 550,00
Metsätalouden kiinteät kulut	MAATALOUDEN KIINTEÄT KULUT		
	METSÄTALOUDEN KIINTEÄT KULUT		
	METSÄTALOUDEN MUUT KIINTEÄT KULUT	-250,00	-250,00
Maatalouden omaisuuserien poistot menona	METSÄTALOUDEN KIINTEÄT KULUT	-250,00	-250,00
	KIINTEÄT KULUT	-17 250,00	-15 800,00
Näiden jälkeen jää LIIKEVOITTO	KÄYTTÖKATE	21 450,00	21 980,00
	POISTOT		
	MAATALOUDEN POISTOT JA		
	MAATALOUDEN POISTOT JA	-1000,00	-1 500,00
	MAATALOUDEN POISTOT JA	-1000,00	-1 500,00
	POISTOT	-1000,00	-1 500,00
	LIIKEVOITTO (TAPPIO)	20450,00	20 480,00

Tuloslaskelman tutkimisen jälkeen voimme todeta, että se ei kerro yrityksen kassavirtaa!

Tuloslaskelmalle tulevat arvonalisäverottomat summat, mutta pankkitilillä raha liikkuu arvonalisäverollisena.

Tuloslaskelmalla ei näy myöskään tililtä maksetut lainojen lyhennykset, rahan nostot yksityistalouteen tai lainojen nostot.

**PIDETÄÄN PIENI
TAUKO!**

KIRJANPITO JA TALOUSHALLINTO

Mitä ne sitten ovat?

Kirjanpito tarkoittaa maatalouden tulojen ja menojen kirjaamista.

Kirjanpidon avulla saamme selville

- Maatalouden tuloksen
- Verotettavan tulon
- Tilitettävän tai palautettavan arvonlisäveron määrän

Taloushallinto on kirjanpidosta saatujen tietojen hyödyntämistä

- Suunnittelussa
- Seurannassa
- Päätöksenteossa
- Yrityksen johtamisessa

Kirjanpito vastaa kysymykseen mitä on tapahtunut ja taloushallinto kysymykseen mitä tästä seuraa.

Miksi kirjanpitoa tarvitaan?

Kirjanpitoa tarvitaan:

verotusta varten

- veroilmoitus perustuu kirjanpidon tietoihin

tukivalvontaa varten

- kirjanpidon tulee vastata haettuja ja saatuja tukia

yrittäjän omaa päätöksentekoa varten

- kannattavuus, investoinnit, kassanhallinta

Ilman kirjanpitoa päätökset perustuvat oletuksiin, eivät faktoihin.

Kirjanpidon merkitys yrittäjälle

Kirjanpito antaa kokonaiskuvan maatalouden taloudellisesta tilanteesta

Auttaa tunnistamaan:

- kannattavat ja kannattamattomat toiminnot
- suurimmat kuluerät

Mahdollistaa ennakoinnin:

- verojen määrään
- maksuvalmiuteen

Hyvä kirjanpito ei poista riskejä, mutta auttaa löytämään ne.

Mitä tapahtuu, jos kirjanpito ei ole kunnossa?

Verotus voi olla virheellinen tai epäedullinen:

- Vaatii aikaa korjaamiseen
- Syntyy lisäkuluja

Tukivalvonnoissa voi syntyä:

- Lisäselvityspyyntöjä
- Tukien takaisinperintää

Molemmista yrittäjälle aiheutuu:

- ylimääräistä työtä
- stressiä ja epävarmuutta

Usein ongelmat huomataan vasta jälkikäteen, kun niitä on vaikeampaa korjata.

Mitä kirjanpidon laatimiseksi tarvitaan?

Kirjanpito koostuu tulojen ja menojen kirjaamisesta sekä arvonlisäverojen seurannasta.

Kirjanpidon laatimiseksi tarvitaan

- Tositteet → kuitit, laskut, tilitystositteet
- Tiliotteet → auttaa todentamaan maksupäivän ja kirjanpito on helpompi laatia aikajärjestyksessä

Jokaisella kirjauksella tulee olla tosite taustalla.

Kirjanpito-ohjelma, Miksi?

Sähköinen kirjanpito:

- vähentää virheitä
- säästää aikaa
- helpottaa ALV-laskentaa

Mahdollistaa:

- kuittien arkistoinnin
- raporttien tarkastelun

Paperi ja Excel eivät enää usein riitä maatalouden tarpeisiin.

Sähköisessä kirjanpidossa tiedot ovat ajan tasalla ja helposti saatavilla.

Mitä kannattaa huomioida ohjelmassa?

Kannattaa valita kirjanpito-ohjelma, joka on:

- Helppokäyttöinen
- käsittelee arvonlisäveron oikein
- mahdollistaa tositteiden liittämisen
- toimii yhdessä tilitoimiston kanssa (tarvittaessa)
- sopii maatalouden erityispiirteisiin (tilikartta)
- Laatii verolomakkeet valmiiksi
- Mahdollistaa laskujen maksamisen

Kaikkea ei tarvitse osata heti – tärkeintä on käyttövarmuus.

Kirjanpito itse vai ulkoistettuna?

KIRJANPITO YRITTÄJÄN TOIMESTA

- Kirjanpidon voi tehdä kokonaan itse.
- Huomion arvoista on oma aika, osaaminen ja kiinnostus talousasioihin.
- Usein valittavissa on myös jaettu vastuu kirjanpitäjän kanssa kirjanpidon laadinnasta.

Sopii usein pienille yrityksille.

HYÖDYT JA HAASTEET

Hyödyt:

- Edullisempi ratkaisu
- Lisää ymmärrystä omasta toiminnasta

Haasteet:

- Vie aikaa
- Vaatii perehtymistä
- Vastuu virheistä on yrittäjällä

Kirjanpito itse vai ulkoistettuna?

KIRJANPITO ULKOISTETTUNA

Kirjanpidon ulkoistaminen:

- Vapauttaa yrittäjän aikaa tuottavammalle työlle
- Vastuu jakautuu
- Kirjanpitäjä huolehtii määräpäivistä

Ulkoistaminen ei vapauta vastuusta ymmärtää oman yrityksen taloutta.

HYÖDYT JA HAASTEET

Hyödyt:

- Ammattimainen osaaminen
- Vähemmän huolta aikatauluista
- Tuki verotukseen ja raportointiin

Haasteet:

- Kustannukset
- Yrittäjän on silti ymmärrettävä perusasiat

Taloushallinnon eri tasot

Taloushallinnon eri tasot:

- Kokonaan ulkoistettu
  - yrittäjä toimittaa tositteet, kirjanpitäjä kirjaa ja laatii verotuksen
- Osittain ulkoistettu
  - osa kirjauksista itse, osa tilitoimistossa ja verotuksen laadinta yhdessä
- Kaikki itse
  - yrittäjä vastaa koko prosessista

Taloushallintoa voi muokata elämäntilanteen mukaan.

Arkistoinnin käytänteet ja lain vaateet

Kuittien arkistointi käytännössä:

- Paperikuitit ja sähköiset tositteet
- Tositteiden tulee olla:
  - Selkeitä
  - Säilytettäviä
  - yhdistettävissä kirjauksiin
- Sähköinen arkistointi on usein helpompaa

Mitä laki vaatii ja vinkit arkeen:

Kirjanpidon tulee olla:

- Ajantasainen
- Todennettavissa
- säilytettävissä määrääjän (tositteet 6v ja tilinpäätös, raportit ym. 10v)

Käytännön vinkit:

- kirjaa säännöllisesti
- pidä rutiini
- älä jätä kaikkea vuodenvaihteeseen

Hyvä taloushallinto on ennen kaikkea sujuvaa arkea.

ESIMERKKI

Esimerkki kuukauden kirjanpidosta

Katsotaan yhden tavallisen kuukauden tapahtumat alusta loppuun.

Esimerkkitila:

- Kasvinviljelytila
- Yksi yrittäjä
- ALV-velvollinen (kuukausi)
- Käytössä kirjanpito-ohjelma
- Tarkasteltava ajanjakso: yksi kuukausi (esim. maaliskuu)

Kuukauden tapahtumat – yleiskuva

PVM	5.3.	10.3.	16.3.	22.3.	30.3.
TAPAHTUMA	Osto 500€	Tulo 1500€	Osto 200€	Osto 150€	Yksityisnosto 500€

Kuukauden aikana:

- 1 myyntitulo
- 3 maatalouden menoa
- 1 yksityistalouden ostos
- Arvonlisävero mukana

Tulo kirjanpidossa

Myyntitulo = Viljatilitys 10.3.

- Rahaa tullut tilille = 1500€
- Viljan myynti = 1321,59€
- Alv 13,5% = 178,41€

Kirjanpidossa:

- Myyntitulo = 1321,59€
- Alv-velka = 178,41€
- Tulos kasvaa = 1321,59€

ALV ei ole yrittäjän tuloa, vaan kutsutaan niin sanotuksi läpimenoeräksi, vaikka raha tulee kerralla tilille.

Meno kirjanpidossa

Osto = Lannoitelasku 5.3.

- Maksettu tililtä = 500 €
- Lannoitelasku = 398,41 €
- ALV 25,5 % = 101,59 €

Kirjanpidossa:

- Meno = 398,41 €
- Vähennettävä ALV = 101,59 €
- Tulos pienenee 398,41 €

ALV palautuu myöhemmin, mutta meno vaikuttaa heti tulokseen.

Arvonlisävero eli ALV kuukauden lopussa

Kuukauden ALV-yhteenveto:

- Myynnin ALV-velka = +178,41 €
- Ostojen ALV = -101,59 €

ALV-netto:

- Maksettavaa ALV:tä: 76,82 €

Kuukasi-ALV: Maaliskuun kirjanpito laaditaan, ALV-ilmoitus lähetetään ja maksettava ALV maksetaan viimeistään 12.5.

Jos ostojen ALV-summa olisi isompi, kuin myyntien ALV, tulisi palautettavaa ALV:a.

Miltä kuukauden tulos näyttää?

Kuukauden tulos (ilman ALV:tä):

- Tulot = 1321,59 €
- Menot = 398,41 €
- Tulos = 923,18 €

Huomio: Tulos on myyntien ja ostojen arvonlisäverottomien summien erotus.
ALV vaikuttaa kassaan, ei tulokseen!

Yksityisnosto kirjanpidossa

Yksityisnosto kirjanpidossa:

- Ruokaostokset 150 €
- Maksettu samalta tililtä

Kirjanpidossa:

- Ei maatalouden menoksi
- Ei vaikutusta tulokseen
- Ei ALV-vähennystä

Kertaus

Kaikki tilille tullut raha ei ole tuloa

Kaikki tililtä maksettu ei ole menoa

ALV kulkee kirjanpidossa erikseen

Yksityistalous ja maatalous on pidettävä erillään

MAATALOUDEN VEROTUS JA ALV

Mikä on TULOS?

- Maatalouden tulos = tulot – menot
- Tulos lasketaan ilman ALV:tä!
- Tulos on verotuksen lähtökohta

Muistutus: Tulos ei ole sama kuin tilin saldo.

Miten tulosta verotetaan?

Maatalouden tulos jaetaan:

- Ansiotuloksi → pääasiassa tulos on ansiotuloa.
- Pääomatuloksi → mahdollista vain, mikäli nettovarallisuus on positiivinen

Tulonjako vaikuttaa:

- Veroprosenttiin ja ennakoverojen määrään
- kokonaisverojen määrään

Tulonjako on keskeinen osa maatalouden verotusta. Tuloa voidaan jakaa myös yrittäjän puolisolle, vaikka puoliso ei omistaisi tilasta mitään.

Miten tulokseen voidaan vaikuttaa?

Laillisilla keinoilla voidaan vaikuttaa mm.:

- tulojen ja menojen ajoitukseen → ostanko joulukuussa vai tammikuussa, tuleeko tilitys tällä kuulla vai ensi kuulla jne.
- investointien ajankohtaan → tärkeää pohtia ajoissa!
- poistojen määrään → maataloudessa voidaan tehdä maksimipoistoja, jättää poistot tekemättä tai jotain siltä väliltä

Muista siis pohtia, milloin tehdään ja pystyt vaikuttamaan tulokseen sekä verotukseen!

Verosuunnittelu ei ole verojen välttelyä, vaan ennakointia.

Mitä ne poistot sitten ovat?

Poisto = investoinnin vähentäminen useamman vuoden aikana

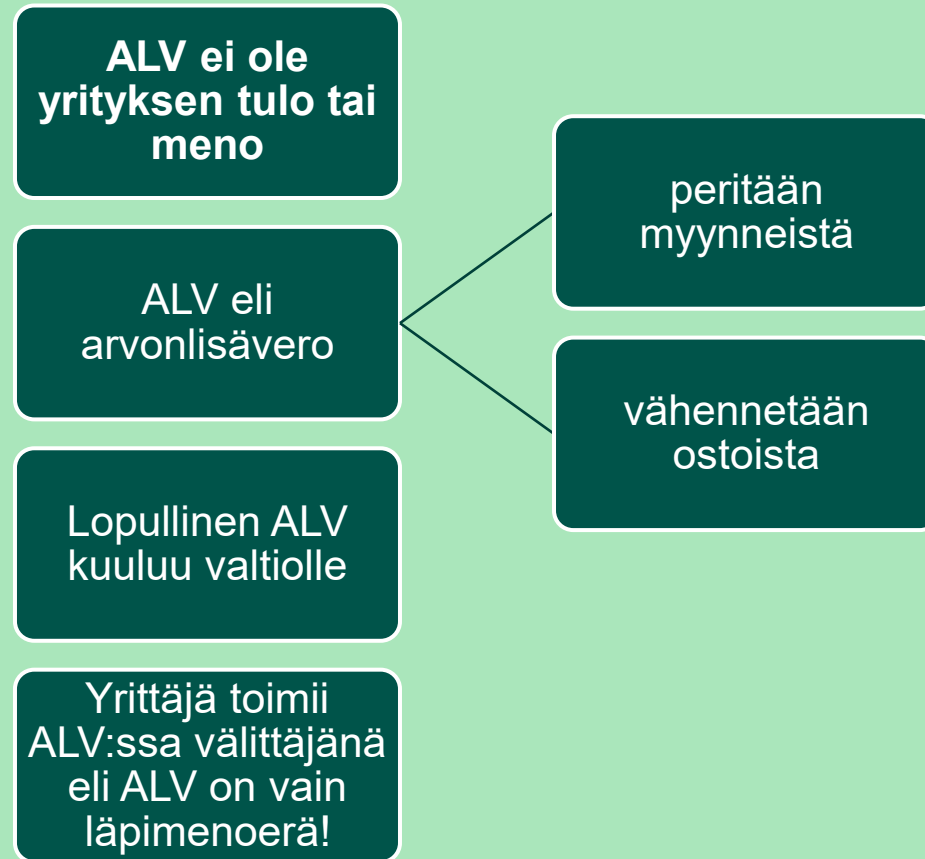
- Poistoilla vaikutetaan vuosittaiseen tulokseen

Poistojen määrää voidaan tiettyjen rajojen sisällä säädellä

- Koneet ja Kalusto 25%
- Rakennukset 10%
- Sillat, Salaojat, Asfaltointi 20%

Poistot ovat yksi tärkeimmistä tuloksen säätelyn välineistä

Arvonlisävero maataloudessa

ALV-kannat maataloudessa

ALV-kantoja:

- yleinen ALV-kanta = 25,5%
  - Palveluostot, lannoitteet, siemenet (osittain), polttoaine, sähkö, vesi jne.
- alennetut ALV-kannat
  - 13,5% = rehut, rehuseokset, osa siemenistä, eläinten ruoka, eläinten lääkkeet
  - 10% = lehdet
- Nollaverokanta 0%
  - Vuokrat (useimmat), vakuutukset, viranomaismaksut jne.

ALV-kaudet ja niiden hyödyt sekä haasteet

ALV voidaan ilmoittaa:

- Kuukausittain
  - + ajantasainen
  - Työtä useammin
- Neljännesvuosittain
  - + hyvä tasapaino
  - Alv kertyy pidemmältä ajalta
- Vuosittain
  - + vähiten hallinnollista työtä
  - Kassahallinnan isoin riski

Miten valita?

Valintaa kannattaa pohtia tarkkaan.

Onko toiminta säännöllistä vai kausiluonteista, iso vai pientä, onko sivuansiotoimintaa ja huomioon kannattaa ottaa myös tositteiden määrä!

ALV:n ilmoittaminen, maksu ja palautus

- **Kuukausittain**
  - Esimerkiksi maaliskuun alv ilmoitetaan 12.5., huhtikuun 12.6. jne. Mikäli 12. päivä osuu viikonloppuun, on ilmoituspäivä seuraava arkipäivä.
  - Alv:n maksamisen eräpäivä sama, kuin ilmoituspäivä
  - Palautus yleensä myöhemmin, mutta nyt Verohallinnossa pyritty nopeampaan aikatauluun
- **Neljännesvuosittain**
  - Alv-jaksot:
    - Tammi-maaliskuu: ilmoittaminen ja maksaminen viimeistään 12.5.
    - Huhti-kesäkuu: ilmoittaminen ja maksaminen viimeistään 12.8.
    - Heinä-syyskuu: ilmoittaminen ja maksaminen viimeistään 12.11.
    - Loka-joulukuu: ilmoittaminen ja maksaminen viimeistään 12.2.
- **Vuosittain**
  - Ilmoittaminen ja maksaminen viimeistään 28.2.

**Kannattaa olla
ajoissa
liikkeellä!**

Kassanhallinnan merkitys

Kaikki edellä mainitut; tulos, verot ja alv, vaikuttavat kassanhallintaan ja on otettava siinä huomioon.

Kassanhallinta lisää arjen sujuvuutta ja riskien hallintaa

Ennakoinnilla ja hyvällä suunnittelulla vältetään ikävät yllätykset

Yhteenveto

Maatalouden talous muodostuu kokonaisuudesta:

1. Tulot ja menot
2. Kirjanpito
3. Tulos ja verotus
4. Arvonlisävero
5. Kassanhallinta

Kun tämä kokonaisuus on hallussa, talous ei ohjaa sinua – sinä ohjaat taloutta.

Tavoitteet koulutuksen jälkeen:

- Ymmärrät, mistä maatalouden tulos muodostuu
- Osaat erottaa maatalouden ja yksityistalouden rahat
- Tiedät, miksi kirjanpito on tärkeä apuväline
- Ymmärrät verotuksen ja ALV:n peruslogiikan
- Tiedät, mistä kysyä apua tarvittaessa

Kysyvä ei tieltä eksy!

Tärkeimmät muistettavat!

Kaikki tilille tullut raha ei ole tuloa

Kaikki tililtä maksettu ei ole menoa

Yksityistalous ja maatalous on pidettävä erillään

ALV ei ole tuloa eikä menoa

Lainanlyhennys ei ole kuluu tuloslaskelmaan

Tulos EI OLE sama asia, kuin tilin saldo

Kirjanpito helpottuu rutiineilla

Apua saa ja kannattaa pyytää ajoissa

Kysymykset ja Keskustelu

Ennakkokysymykset:

1. Vuokrapeltojen omistajan oikeudet ja velvollisuudet?

Lähtökohtana kaikelle on se, mitä osapuolet sopivat vuokrasopimuksella!

2. Onko tilalla harjoitettava pienimuotoinen kurssitoiminta omilla hevosilla mahdollista saada maatalouden verotuksen piiriin, vai onko pakko tehdä ne elinkeinotoiminnan verotuksen puolelle?

Mikäli kurssitoiminta tapahtuu maatalouden omistamissa kiinteistöissä/mailla, voidaan se laittaa samaan verotukseen. Mikäli järjestetään jossain muualla, kuin tilalla, on elinkeinotoiminnan piirissä

Kysymykset ja Keskustelu

Milloin maatila on arvonlisäverovelvollinen?

- Vähäisen liiketoiminnan harjoittajan ei tarvitse rekisteröityä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Liiketoimintaa pidetään vähäisenä, jos yrityksen liikevaihto on kulu- ja edellisen kalenterivuoden aikana enintään 20 000 euroa. Liikevaihdon laskemisessa tarkastellaan aina kahden peräkkäisen kalenterivuoden liikevaihtoa. Liikevaihto voi siis kumpanakin vuonna olla enintään 20 000 euroa eli liikevaihtoja ei lasketa yhteen. Yrityksen pitää seurata omaa liikevaihtoaan ja rekisteröityä alv-velvolliseksi vähäisen toiminnan rajan ylittämisaikakohdasta lukien. Tästä ajankohdasta alkaa myös velvollisuus maksaa arvonlisäveroa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yrityksen on oltava arvonlisäverovelvollisten rekisterissä siitä lukien, kun raja ylittyy.

Kysymykset ja Keskustelu

Mikä olisi hyvä kirjanpito-ohjelma?

- Tärkeää ohjelman valitsemisessa on, että sieltä löytyy maatalouden tilikartta ja ohjelmisto ylipäänsä soveltuu maatalouden kirjanpidon laadintaan. ProAgrialla käytössä Mtechin Wakka ja voin lämpimästi suositella sitä. Lisäksi Suonentiedon Maatalousneuvoksessa on hyvä mautiloille.

Onko hyvä valita kirjanpitäjä sen mukaan, onko hänellä kokemusta maatalouden kirjanpidosta vai voiko sitä tehdä kuka vaan kirjanpitäjä?

- Kannattaa panostaa maatalouden kirjanpidon hallitsevaan kirjanpitäjään. Maatalouden kirjanpidossa ja verotuksessa on erityispiirteitä verrattuna esim. tavalliseen toiminimeen. Ja valinnassa kannattaa ottaa huomioon myös se, mikäli valitsee yksinyrittäjän, että hänellä olisi olemassa varasuunnitelma, esimerkiksi sairastumisen kannalta.

Kysymykset ja Keskustelu

Mistä löytää kirjanpitäjän, joka on erikoistunut juuri maatalouskirjanpitoon? Onko jotain asioita mitä pitäisi kirjanpitäjältä selvittää etukäteen eli mistä tietää, että kirjanpitäjä on osaava?

- Nykyään jo googlaamalla asiaa, nousee hyvin hakukoneoptimoituja ilmoituksia eli löytyy asian osaavia kirjanpitäjiä/tilitoimistoja. Suosittelen kysymään ainakin seuraavat kysymykset, mikäli etsii kirjanpitäjää:
  - Onko kokemusta maatalouden kirjanpidosta ja veroilmoitusten laatimisesta?
  - Onko käytössä olevassa kirjanpito-ohjelmistossa oma tilikartta maataloudelle?

Kysymykset ja Keskustelu

Jos tavoitteena olisi aloittaa yritystoiminta lähes nolosta, johon sisältyy maataloutta ja kotieläinpiha-/maatilamatkailutoimintaa, kummasta olisi fiksumpaa lähteä liikkeelle ja voiko ne yhdistää?

- Kysymykseen ei ole yhtä oikeaa vastausta ja tapausta paremmin tuntematta on haastavaa antaa neuvoja. Kotieläinpiha/maatilamatkailu on todennäköisemmin se, josta tulot alkavat muodostumaan nopeammin, mutta taas maatalous hyvin pitkälti mahdollistaa sen toiminnan. Suosittelen pohtimaan asiaa asiantuntijan kanssa, joka pystyy arvioimaan tilaan tutustuttuaan, minkälaisista asioista tulot ja menot koostuvat sekä mihin kaikkeen on mahdollisuus.

Kysymykset ja Keskustelu

Miten kannattaa huomioida kirjanpidossa seuraavan vuoden metsän (puun) myynti?

- Kirjanpidon ja verotuksen osalta voi pohtia, haluaako/kannattaako puun myynnistä saatavaa tuloa jakaa kahdelle eri vuodelle esimerkiksi ennakkomaksun avulla. Eli kannattaa myös kysyä omalta kirjanpitäjältä neuvoa, jos on tiedossa arvio puun myynnistä saatavasta tulosta, että meneekö siitä kuinka paljon veroa jos tulo tulee kerralla vrt. kahdelle eri vuodelle. Lisäksi verotuksellisesti on mahdollista myös tehdä tarvittaessa menovarausta keventämään veroseuraamuksia.

Kysymykset ja Keskustelu

Mitä kirjanpidosta pitää maatalousyrittäjän ymmärtää, jos se on ulkoistettu? Ja onko jotain yleisiä virheitä, joita yrittäjät tekevät kirjanpidossa?

- Mistä oman tilan tulot ja menot koostuvat, mihin raha kuluu, mikä kaikki kulu on sellaista, joka ei suoraan pienennä tulosta sekä verojen maksamisen tärkeyden.
- Yleisimpiä virheitä on väärin kirjatut arvonlisäverot ja sellaisten kulujen kirjaaminen maatalouteen, jotka eivät sinne kuulu

Mitä voidaan verotuksessa ilmoittaa vähennyksiin, esimerkkejä? Onko jotain sellaisia asioita, joita ei aina ajatella, että tämänkin voisi laittaa vähennyksiin?

- Materiaalissa käytiinkin jo pitkälti läpi, mitä saa laittaa maatalouden vähennyksiin. Huomioita, joita on noussut itsellä esiin:
  - Ei muisteta vähentää matkapuhelin kuluja
  - Usein koulutus/näyttelypäivät jää merkkaamatta/vähentämättä → Liittyy myös kysymykseen: Mites opinto/näyttelymatkat?
  - Tärkeää on kysyä kirjanpitäjältä saako vähentää, jos on itse epävarma.

Kysymykset ja Keskustelu

Minkä verran voisi olla hyväksyttävät työvaatekulut verotuksessa per työntekijä?

- Tähän ei ole asetettu mitään rajaa. Työkäyttöön hankitut työvaatteet ja kengät saa vähentää kirjanpidossa. Kuten myös suojavälineet. Huomion arvoista on, että maa- ja metsätaloudessa voi olla omat työvaatekulut.

Miten erotan yrityksen ja oman talouden rahat käytännössä?

- Ehdottomasti molemmille omat tilit. Maatalouden tulot ja menot maatalouden tilillä, yksityistalouden tulot ja menot omalla tilillä ja säännöllisesti rahan siirto maatalouden tililtä yksityistilille. Molempiin tileihin omat pankkikortit.

Kysymykset ja Keskustelu

Vinkkejä mittavan investointihankkeen, robottinavetta, kirjanpitoon

- Kuukausi-alv:n siirtyminen, jollei jo ole.
- Kirjanpidon ajantasaisuus, erittäin hyvä olla sähköinen kirjanpito, päivittäin/viikoittain. Näin kirjanpito on lähes valmis kuun vaihtuessa ja alv- ilmoituksen voi tehdä heti kuun vaihduttua. Saadaan rahat verohallinnon päästä liikkeelle mahdollisimman nopeasti.
- Kirjanpitoon oma kustannuspaikka investoinnille. Helpottaa kulujen seurantaa sekä suuri apu maksatushakemuksen yhteydessä.
- Henkinen valmistautuminen mahdollisiin verohallinnon selvityspyyntöihin. Ensimmäisellä kerralla kannattaa vastata hyvin: kertoa, että menossa iso investointi, arvioitu kesto ja siitä syystä useampi kuukausi, kun tulee isoja alv-palautuksia. Näin saattaa välttää muut selvityspyynnot samasta aiheesta.

Kysymykset ja Keskustelu

Jos ostaa maatilalle auton niin tarvitseeko sen olla alv vähennys kelpoinen ostaessa että voi vähentää kaikki kulut?

- Ei tarvitse olla. Kalustoon voi hankkia myös auton, jossa ei ole alv-vähennys mahdollisuutta. Huomioi kuitenkin, että mikäli tulevaisuudessa itse myyt saman auton eteenpäin, myyt sen alvillisena, sillä se on ollut sinulla alvillisessa toiminnassa käytössä.

Kiitos!